

Szavak és fogalmak

Nem régen fejeztem be Bíró Ferenc kitűnő könyve, *A legnagyobb penna-háború, Kazinczy Ferenc és a nyelvkérdés* olvasását, azzal a tanulsággal, hogy milyen sokan és mennyire eltérő céllal küzdöttek a magyar nyelv megújításáért. Kazinczy Ferencnek elsősorban a nyelv „tökéletessége” volt fontos, amit szabályozottsága és gazdagsága („bővsége”) révén kívánt elérni. Engem azonban inkább Kazinczynak az a másodlagos célja érdekel, miszerint „az észhasználat összefügg a nyelvhasználattal”, vagyis hogy a szókincs az adott nyelv használóinak kulturáltságát is tükrözi. Szerintem helyes, ha a szavak pontosan és tömören fogalmazzák meg azokat a fogalmakat, amiket ki akarunk velük fejezni, ezért a különböző korokban az emberek gondolkodásának, „észhasználatának” is kifejeződései is.

A természettudomány és humán kultúra

Az elmúlt században sokan felhívták rá a figyelmet, hogy a „két kultúra”, nevezetesen a társadalom életében egyre nagyobb szerepet játszó természettudományok és a klasszikus, elsősorban a szépirodalomra alapozódó humán kultúra idegenként élt egymás mellett. Fiatal orvosként gyakorta éreztem magam is „bunkónak” filosz barátaim körében, mert nem tudtam James Joyce műveit elolvasni. Ők viszont szinte dicsekedtek genetikai analfabetizmusukkal. Napjainkra a helyzet jelentősen javult, jelenleg a gének, a kromoszómák, az őssejtek, a klónozás már jól ismertek, vagyis a természettudományok főbb eredményei lassan beépülnek a közös társadalmi tudatba. Fontos kiemelni a fajjal kapcsolatos fogalmak korábbi helytelen értelmezésének halványulását is, ami a náci maszlag káros maradványa. Akkor a „fajelmélet” hiedelmének értelmében deklaráta a „nordikus, szőke és kék szemű árja német faj” magát felsőbbrendűnek, míg másokat, elsősorban a zsidókat, cigányokat, szlávokat alacsonyabb rendű fajnak. E „fajelmélet” alapján történt a „fajüldözés”, aminek végállomása az egyik legnagyobb emberiség elleni bűntény lett. Ez a szó-

használat mélyen beivódott az emberek tudatába, pedig nemcsak aljas tartalma, hanem tudománytalansága miatt is meg kellene tőle szabadulni. Szerencsére ma már az újságírók is kezdik megérteni a „fajelmélet” vagy „fajüldözés” fogalmának, illetve szóhasználatának tarthatatlanságát. Hiszen az emberek mindannyian egy fajnak, a Homo sapiensnek tagjai, noha emberfajtákra (rasszokra) különülnek el. Így a fajüldözés fogalmával legfeljebb azokat az embereket lehet illetni, akik egy legyet agyonütöttek, hiszen valóban az egyik fajhoz tartozók öltek meg egy másik fajhoz tartozót... A „fajelmélet” kártékony fogalmának helyes kifejezése a rasszizmus, és e szégyenletes nézetet vallókra, tehát a különböző emberfajtákat üldöző, becsmérlő, kirekesztő személyekre a rasszista megnevezés használható.

Érdemes lenne a főrasszok (negrid-negroid, mongolid-mongoloid és caucasoid = kaukázika) megnevezésekor is az újabb népeességgenetikai ajánlásokat követni. Korábbi rasszista értelme miatt a „néger” megnevezés az USA-ban annyira pejoratívvá vált, hogy már nem használható. Emiatt a fekete bőrű főrassz korábbi negroid neve helyett afrikai eredetű vagy afroamerikai emberekről illik beszélni. A hétköznapi nyelvben „sárgáknak” nevezett embereket korábban a mongoloid főrasszba soroltuk be, de ez a megnevezés is kihalóban van, mivel a mongol népen kívül sok más népeesség is idesorolható. Jelenleg a keleti (orientális) főrassz megnevezés a helyes a kínai, japán, vietnami, koreai, mongol és más „sárga” népeesség embereire. Gond van az európai fehér emberek főrasszának nevével is, mivel az ő eredetük, a korábbi téves nézetekkel szemben, nem a Kaukázus vidékére vezethető vissza. Mégis, Amerikában ez az elfogadott, ezért az ottani filmek szinkronjából lassan nálunk is ez terjed el. Jó lenne, ha mi e téren okosabbak lennénk, és egyszerűen europid-európai főrasszról, és európai eredetű „fehér” emberekről beszélnénk, ahová a magyarság is tartozik. Sokak hiedelme ellenére a zsidók és a romák is az európai főrasszba sorolandók.

Sajnos a természettudományos tudatlansá-

got igazoló „szellemi fogyatékos” kifejezéssel még mindig gyakorta lehet találkozni, még pedagógusok és politikusok is használják ezt a kifejezést az értelmi fogyatékosokra. Az értelmi fogyatékoság kórismézésének 3 kritériuma van: (1) Az átlagostól számottevően elmaradó értelmi képesség (ezt általában 70 IQ alatt adják meg), (2) az átlagosok társadalmi teljesítményére való képtelenség (emiat kell számukra speciális iskolai intézményeket létrehozni) és (3) fejlődési zavar következménye (ez utóbbi az időskorban jelentkező elbutulástól történő megkülönböztetést szolgálja). Az ember szellemi kapacitása jóval több, mint értelmi képessége. Elég arra utalni, hogy J. S. Bach egyik fia, Gottfried Heinrich értelmi fogyatékos volt, mégis olyan kitűnően orgonált, hogy vasárnapi miséken rendszeresen játszott. A gyermek Picasso is megfelelt az értelmi fogyatékoság kritériumainak, mivel születéskori agysérülése miatt 10 éves koráig nem volt képes meg tanulni írni-olvasni; rajzolni, színezni, festeni azonban már egészen kis korában kiválóan tudott. Az értelmi fogyatékosoknak tehát valamelyik szellemi képessége jó, sőt néhány százalékuknak kiváló is lehet, tehát ők semmiképpen sem „szellemi” fogyatékosok.

Korábban ajánlottam a javak családon belüli öröklését kifejező öröklés és a szülők génjeinek gyermekeikbe történő átadását jelentő öröklődés fogalmának a megnevezésben is érzékeltetett megkülönböztetését. Az írástudók azonban nem érezték fontosnak e két lényegesen különböző jelenség eltérő névhasználattal történő differenciálását.

A fogalmak fontosabbak, mint a nyelvtani szabályok

A természettudományos fogalmak használatakor néha már sikerült a helyesírási dogmákat megerősölnünk. Az 1970-es években sok harc árán elértem, hogy a fő kutatási területemet jelentő veleszületett rendellenességek leírásakor ne kelljen a „vele született” szót külön írni, ahogy ezt az 1960-as években még megkövetelték a lektorok. Számos más fogalom használatakor is helyesebb lenne a helyesírási szabályok helyett a szó értelmét figyelembe venni. Miért kell pl. külön írni a „nemi szervet”, hiszen a természet sem metélte ketté e szervünket. Továbbá jobb lenne egybe írni a „havi

vérzést”, mivel a menzesz/menstruáció jelenségéből ez következne, és a legtöbb nyelvben így is van. Nekem a „nemi érés” (pubertás), „nemi ösztön”, „nemi élet”, „nemi vágy” is jobban tetszene egy szóként, hiszen jól körülhatárolható biológiai jelenségeket fejeznek ki. Amolyan kompromisszumként még kötőjeles írásuk is elfogadhatóbb lenne.

„Érezni kell, hogy arra szükség volt”

Ez volt Kazinczy Ferenc válasza arra kérdésre, hogy miért „talált ki” új szavakat. Magam úgy érzem, nagy szükség lenne a nemiséggel kapcsolatos szakszavaink magyarítására. A korábbi társadalmi prudéria és az erre adott reakcióként is felfogható szabadszájúság miatt e fogalmainknak van élettelen hivatalos és szaftos trágár megnevezése. Gondosan átnéztem ilyen szempontból Szily Kálmán *A magyar nyelvújítás szótára* 1902. és 1908. évi kiadásait, és meggyőződhettem róla, hogy a klasszikus nyelvújítók is úgy kerülték e szavakat, mint ördög a szenteltvizet.

Egyetlen kivételt találtam, és ez jó érzéssel töltött el. Amikor az 1970-es években alkalmam volt a Magyar Televízióban előadás-sorozatokat tartani, igyekeztem a rideg szak- és az illetlen trágár szavak között valamiféle átmenetet találni. Témám ellenére nem voltam hajlandó a koitusz (ki érti ma már a latint?), a házaseslet (valószínűleg gyakoribb nem házások között) és közösülés (ritkán történik úgy...) kifejezéseket használni, hanem ezek helyett szeretkezésről beszéltem. Később örömmel tapasztaltam, hogy sokan átvették e szóhasználatot. Viszont most, amikor átböngésztem az említett nyelvújítási szótárokat, az 1908. évi kiadásban rábukkan-tam a „szeretkezni” kifejezésre, amit Kazinczy Ferenc először 1814-ben használt „szeretkőzés” alakban, majd Berzsenyi Dániel használta e kifejezést 1829-ben némi módosítással („azok a szeretkezőket betakarják és legyezzék”).

A nemi szervek megnevezése azonban még ma is megoldatlan. A „pénisz”-t még sohasem láttam hímvesszőnek, akkor már sokkal jobban tetszik a magyaros „fütykös”. A női nemi szervnek igazából nincs leírható magyar megnevezése, hiszen a két trágár p betűs mellett még a „punci” is sokakat megbotránkoztat vagy legalább is mosolyra készítet. Nagyon jó lenne, ha az írástudók segítségünkre lennének e prob-

léma megoldásában. Az említett nyelvújítási szótárakat böngészve meglepetést okozott számomra, hogy a család szó lényegében Vörösmartynak köszönhető, előtte família, háznép, nemzetség volt szokásos.

Az orvoslás fejlődése is új problémákat vet fel nap, mint nap. Korábban a veleszületett rendellenességeket csak a megszületettekben: újszülöttekben és csecsemőkben tudtuk kóris-mézni. Most már a magzatokban is, éppen ezért gyakoriságukat a magzatokra és újszülöttekre együttesen kellene megadni. A magyarban azonban nincs elfogadott együttes megnevezése a magzatnak és újszülöttnak, mint az angolban (offspring). Magyarra talán „ivadék”-nak lehetne fordítani, de ez sokaknak nem tetszik, mert az állatokra emlékeztet. Az említett angol szónak is ez a jelentése, de érdekes módon őket a szó emberre vonatkoztatása nem zavarja.

Az idegen, elsősorban angol szakkifejezések magyarítása is kérdéseket vet fel. Sokszor érdemes a nemzetközileg elfogadott neveket használni, mint gén, kromoszóma, DNS stb., hiszen ezek már a tudományos „eszperantó” megnyilvánulásai. Berzsenyi Dániel az embrió megnevezés helyett az ébrényt ajánlotta, napjainkra mégis az embrió vált elfogadottá.

Az angol „nyelvi imperializmusnak” azonban vannak olyan megnyilvánulásai, ami bennem ellenérzést kelt. Ilyen a stroke (sztrók). Régen a magyarok guta- vagy szélütésről, illetve agyvérzésről beszéltek. Igaz, hogy az utóbbi gyakran nem az agyi erek megrepedését, vagyis agyvérzést jelent, mivel hasonló klinikai tünetekkel jár, amikor az agyi erekben megalvad a vér, tehát trombózis alakul ki, vagy amikor az agyi erek máshonnan származó vérrög (thrombus) miatt elzáródnak, tehát embólia következik be. Mindhárom az agyi erek funkciójának megszűnését és ezáltal a környező agyrész vér-ellátás nélkül maradását okozza. Épp e miatt az összetett jelenség miatt nevezzük ezeket együttesen agyiér-katasztrófának. Tudom, ez túl hosszú, helyettesítését szolgálja a sztrók, de miért nem lehet ennek egyszerűbb magyar megfelelőt találni? Nekem még az „agyi-érbaj” vagy „agy-érbaj” is jobban tetszene. Ahogy csodálattal adózom a 19. századi nyelvújítóknak, akik olyan fogalmakat pontosan kifejező szavakat alkottak, mint „kórház”, „kórkép” stb.

Most jutottam el főtémámhoz, ami miatt leültem laptopomhoz (számítógépes írógépemhez?).

Adottságok–kéességek

A természettudományban és a nyelvünkben is, elkülönítjük a veleszületett adottságokat, ami a lehetőségeket jelenti, és a képességeket, ami a teljesítmény alapján értékelhető. Az utóbbit fejezi ki az iskolában osztályzat, a munkahelyen az eredményesség, a művészetben az alkotás. Érdemes azonban megkülönböztetni az „ősi” és „emberi” tulajdonságokat. Az olyan ősi jellegekért, mint a vércsoport, a kromoszómák, egy helyén lévő génpár felelős, és genetikai meghatározottságuk 100%-os. Ezzel szemben az emberi jellegekért a kromoszómák számos helyén lévő gének összeadó hatása a felelős, és ez mindig csak az adott adottság „lehetőségbirodalmának” a határait, a hajlamot, a től-ig-et jelzi. A továbbiakban csak az emberi tulajdonságokról lesz szó. Korábban a bugyuta genetikusok e képességeket csak a veleszületett adottságokra, a szűk látókörű társadalomtudósok pedig csupán a külső hatásokra vezették vissza. A genetika forradalmát 1953-tól számítjuk, és az akkor elindult szédületes fejlődés egyik nagy eredményeként megtörtént az előbb említett két tábor értelmesebb képviselőinek békés egymásra találása. Az eredmény az emberi öröklődés (humángenetika) fő törvénye, miszerint a képesség mindig az adottságok és a külső hatások eredője, vagyis együttes hatásuk, interakciójuk eredménye. A külső hatások a szellemi teljesítmények értékelésekor a legtágabb értelmű edukációt/ tanulást jelentik.

Az emberek értékeléskor mindig csak a képességek mérésére vagyunk képesek. A veleszületett adottságok meghatározására igazából csak a megtermékenyített petesejt (magzatkezedmény) DNS-ének vizsgálata teremtené esélyt. Az emberi tulajdonságokért felelős adottságokat ugyanis már a magzati élet 9 hónapjában drasztikus külső hatások érik a cigarettázó, italozó, drogozó várandósokban. De a „rendes” állapotosok táplálkozásának és életkörülményeinek milyensége is hatással van a magzat adottságaira, nem is beszélve az anya vagy magzat esetleges betegségeiről.

A megszületést követő családi benyomások is alapvetően módosíthatják a veleszületett adottságokat, hiszen nem mindegy, hogy milyen családba születünk. A következő fontos tényező az óvoda, majd az iskola, mivel az ottani hatások is sokat számítanak a tekintetben, hogy a vele-

született adottságok lehetőségbirodalmából mi valósul meg. A tizenéves korban szüleikről leváló fiatalok számára a kortársi hatások a legfontosabbak, hiszen elsősorban egymásnak akarnak megfelelni, ezért olyan meghatározó jelentőségű a „kortársi divat”. Végül nagyon fontosak a társadalmi lehetőségek és az emberek toleranciája a csaknem mindig „nehéz” embereknek számító kreatív géniuszokkal szemben.

Mégis, a hétköznapi életben szükséges kompromisszumok miatt az iskoláskor végéig elfogadható a gyermekek-fiatalok adottságairól beszélni, hiszen ezek folyamatosan alakulnak, és képesség formájában igazából csak felnőttkorra rögzülnek. Természetesen az ember képességei ezt követően is változhatnak, hiszen életünk végéig tanulhatunk, „fejlődhetünk”.

Tehetség–talentum

E hosszú bevezetést éreztem szükségesnek nyelvünk egyik, általam sajnálatosnak érzett változásának igazolására. Azt hiszem a tehetség eredeti fogalmáról nincs vita. Tehetséges az a gyermek, akiben az értők valamelyik adottságszférában – bizonyos sportágakban, értelmességben-okosságban, muzikalitásban, matematikában, rajzolásban, költészetben stb. – az átlagosoknál jobb adottságokat vélnek felfedezni, ezért ígéretnek tartják, érzik benne a potenciát és reményt, hogy sokra viheti. A tudomány ennél ridegebben fogalmaz: tehetséges az a gyermek, aki valamelyik mérhető emberi tulajdonságban az átlagnál két szórással jobb. Más kérdés, hogy mint utaltam rá, ezt már a gyermekekben is az ébredező-kibontakozó képességek alapján érzékelik.

A gondom az, hogy jelenleg a tehetségüket valóra váltókat is tehetségnek nevezik. Hallom a rádióban, hogy Bartók Béla nagy tehetség volt. 11 éves korában igen, amikor első hangversenyén már saját művét is zongorázta. Viszont azt mondani a nagy művészé érett Bartók Béláról, a *II. zongoraverseny* és a *Csodálatos mandarin* megkomponálása után, hogy tehetség – szerintem sértés. Ő akkor már nem ígéretreménység volt, hanem adottságait maximálisan kiaknázó, kivételes képességű alkotó, géniusz. Olvastam a sportújságban, hogy a háromszoros olimpiai bajnok, Papp László nagyon tehetséges ökölvívó volt. Hát, ha az újsá-

gíró kapott volna tőle egy pofont, bizonyára érzelte volna, hogy ő már nem ígéretnek számított...

A tehetségét valóra váltó gyermeket felnőttkorában talentumnak kellene nevezni, ahogy tették ezt azok az őseink, akik még értették a szavak jelentését.

A szerencsétlen sorsú Bolyai János és apja, Bolyai Farkas, valamint kortársaik helyesen használták a kivételes képességű emberekre a talentum megnevezést. Például Bolyai János halálakor a marosvásárhelyi református egyház anyakönyvében a következőket jegyezték be: „Bolyai János nyug. Ingenieur kapitány meghalt agy és tüdőgyulladásban. Híres, nagy elméjű matematikus volt, az elsők között is első. Kár, hogy nagy talentuma használatlanul ásatott el.” Ady Endre, amikor saját iszákosságának okán elmélkedett, a következőket írta: „Komolyan is lehetne arról sokat írni, hogy vajon mint lett rettenetes urrá az abulia, az akarat betegsége a mi korunknak legtalentumosabb emberein... Lelkükben hordják a világ meghódításának vágyát, agyukban a talentumot s akaratuk tehetetlensége sziklához láncolja őket. Szomorú alakok ám a modern Prométheuszok...” (*A poeta aggodalma*). A kiváló nyelvérzékű Karinthy Frigyes sem véletlenül adta annak a versének *Számadás a talentumról* címet, amelyben fiatalságára visszatekintve azt elemzi, mit és mit nem valósított meg kivételes tehetségéből.

A véleményem támogatására hivatott idézetek írói is érezték, hogy a kivételes tehetségeket és a kivételes tehetségüket valóra váltókat, a talentumokat más szóval kell illetni. Az *Idegen szavak és kifejezések szótára* (1973) szerint a görög-latin eredetű „talentum” jelentése ‘kiváló szellemi képesség’, idáig szerintem rendbe is lenne, de azután hozzáteszik: „tehetség”. A *Magyar Értelmező Kéziszótár* (1972 és 2003) még rosszabb, eszerint a „talentum = kiváló tehetségű személy”. A „talentum” magyarra fordított bibliai használata (Máté 25,14–30) is inkább a „tehetség”-nek felel meg.

Magam küzdök a „talentum” fogalom/megnevezés rehabilitációjáért, mert a zavaros beszéd/írás zavaros gondolkodást tükröz, és ez most elég nagy bajunk. Szerintem legalább három érv támasztja alá a tehetség-talentum ikerfogalmának használatát.

A „talentum” szó eredetileg nagy értékű gö-

rög pénzegységet jelentett, amit arany-ezüst nyersanyagból készítettek. A tehetség a nyersanyag, a talentum a belőle készült érték. Az, hogy a „talentum” eredetileg nem magyar szó volt, nem igazi ellenérv. Ahogy Kazinczy Ferenc vallotta, a magyar nyelv nagy értéke „képzenysége”, és hadd idézem őt: „Én úgy hiszem, hogy valami szép, annak szabad magyarrá is tétetni, 's áldom annak hamvait, a' ki a' szőlőtvet Tokajnak hegyeire 's a' rózsát kertjeinkbe általhozta.”

A tehetség, a veleszületett adottságok birodalma, a gének szerencsés vagy szerencsétlen kombinációjától, magyarul a véletlentől függ. A költő Zrínyi Miklósnak igaza volt: „Jó szerencse, semmi más.” Ezzel szemben a modern genetika azt vallja, hogy az adottságból képessé válás folyamata tudatosan befolyásolható, tehát a talentum már nem szerencse, hanem emberi kvalitás és a társadalmi lehetőségek függvénye.

Végül a tehetségek döntő többsége „elvezik”. A tudományos kutatások szerint az emberek mintegy 25%-a tehetséges valamelyik adottságszférában, viszont a talentumok aránya már csak 5% körül van a népességben. A kivételes tehetségek vizsgálata szerint náluk még rosszabb ez az arány: 10 kivételes tehetség közül csak egyből lesz kivételes talentum.

Ha nem értjük meg a tehetség talentummá válásának bonyolult és nagyon sérülékeny folyamatát, és különösen azt, hogy kivételes talentummá válni milyen nehéz, akkor nem lehet megálljt mondani a tehetségvesztésnek. Számos kivételes magyar tudós- és festőművész-tehetség azért válhatott kivételes talentummá, mert tudták a szomorú magyar titkot: „időben kell lelépni” – mivel csak külföldön váltak képessé kivételes tehetségük valóra váltására. Ami érthető, hiszen jelenleg már általában csak a nagy nemzetközi tudományos központokban adottak azok a lehetőségek, amik a kivételes tehetség kivételes talentummá válásához szükségesek. Kellenének azonban olyan kultúrpolitikusok, mint Klebelsberg Kunó, aki tudott az olyan Cambridge-ben vagy Berlinben kivirágzott kivételes magyar tudós talentumokról, mint Szent-Györgyi Albert és Bay Zoltán, és személyesen felkeresve őket, hazacsalogatta őket. Az ő halála meg a politikai események miatt azután megint emigrálniuk kellett. Tény, hogy eddig minden magyar Nobel-díjas tudós és az olyan nagyságrendű tudósok többsége,

mint Bay Zoltán, külföldön hunyt el. A festőművészek közül is a csak a külföldre távozókból lettek világnagyságok, utalok Moholy-Nagy Lászlóra és Victor Vasarelyre (magyarul Vásárhelyi Győzőre).

A tehetséggondozás hazai szakemberei is érzékelik a tehetség = ígéret és valóra váltott tehetség = ? fogalom kettősségét, illetve ennek szükséges tudatosítását. Mostanában ezért a tehetség-ígéret és tehetség fogalompárjával kísérleteznek. A tehetség-ígéret azonban valójában az ígéret-ígéret fogalmának felel meg, vagyis ígéret², tehát fából vaskarika. Ady Endre megengedhette magának, hogy verseiben sok szót kétszer írjon le, mi nemigen.

Jóleső érzés, hogy néhány újságíró (pl. Bóta Gábor) – talán nem mindig pusztába kiáltott szavaim nyomán – használja a talentum megnevezést a nagy képességű művészekre. Nagyon büszke vagyok kortárs prózaíróinkra, akik közül olyan sokan, mint soha eddig, világnagyságokká nőttek ki magukat. Az ő nyelvi érzékenységük bizonyára előbb-utóbb érzékeli majd annak szükségességét, hogy a tehetségüket valóra váltókat ne ugyanazon „tehetség” szóval illessék. Ennél sokkal gazdagabb a magyar nyelv, és értelmesebbek írástudóink.

A rendszerváltást követő események bennem sok és nagy csalódást okoztak. Szerencsére azért történtek jó dolgok is. Ilyen a tehetséggondozás pedagógiai és társadalmi felkarolása. A debreceni univerzításon 1996-ban indult meg az a szaktanári képzés, amely a kivételesen tehetséges gyermekkel foglalkozni kívánó pedagógusokat készíti fel nehéz vállalásukra. Azóta ez már Budapesten és Győrben is folyik, e munkában magam is részt vállalom. „Szegény” tanítványaim nagyon megtanulják a tehetség-talentum fogalmát, mivel tudják a vizsgáztató vesszőparipáját... A magyar Parlament is elfogadta a tehetség-téma (felismerés, fejlesztés, védelem) prioritását, hiszen nekünk már nincs aranyunk és urániumunk, olajunk pedig igazából sohasem volt. A legnagyobb természeti kincsünk ezért az emberi tehetség, és erre úgy kellene vigyáznunk, mint a szemünk világára. Véleményem szerint a magyar nemzet jövőjét elsősorban ez határozza meg, amit a tisztánlátás és az értelmes gondolkodást kifejező nyelvhasználat is segíthet.

DR. CZEIZEL ENDRE
orvosgenetikus, Budapest